

Syntyi **100** vuotta sitten Raahessa

23. Marraskuuta 1914

Väinö Laurinvaara

Sarajevon kesäkuisista laukauksista sekä ensimmäisen maailmansodan alkamisesta oli kulunut ainoastaan viitisen kuukautta, kun raahelaiseen porvariskotiin Anders Lennart ja Aune Lackströmille syntyi 23.11.1914 perheen keskimmäisenä lapsena Väinö Sakari . Sakari-nimi tuli perheen sukulaisen isän puolelta, koko kansan satusedän, Sakari Topeliuksen mukaan.

Väinön isä Anders Lennart Lackström oli perustanut elokuussa 1904 Kauppakatu 36 :n kadun puoleiseen taloon Raahen ensimmäisen kenkäliikkeen, jonka jatkajaksi hän kaavaili pojistaan Väinöä. Käytyään ruotsinkielisen Svenska Smabarnsskolan Palokunnankatu 29 :ssä – rakennus on vieläkin olemassa, nykyisin asuintalona – sekä oppikoulun, nuori Väinö meni kuuliaisesti isänsä toivomuksen mukaan Raahen Porvari- ja Kauppakouluun, vaikka meri oli hänelle kaikki kaikessa, ja hän haaveilikin merikapteenin urasta esikuvanaan isoisänsä Anders Lackström.

Väinö oli sotilasarvoltaan kersantti saaden 2. lk Vapaudenmitallin. Hän puolusti Suomea kirjurina talvisodassa 1939-40 ja jatkosodassa 1941-44 Uhtuan suunnalla sekä Lapin sodassa 1944-45, jossa haavoittui saaden kranaatinsiruja pohkeeseensa. Vuoden 1942 aikana Väinö menetti 6 kuukauden väliajoin ensin isänsä ja sitten äitinsä.

Vasta vuotta ennen kuolemaansa suomalaisuusaallossa Anders Lennart suomennetutti sukunimensä Lackström Laurinvaaraksi.

Sodasta palattuaan Väinö katsoi velvollisuudekseen jatkaa isänsä kenkäliikettä voidakseen huolehtia myös veljestään Martista sekä nuoremasta sisarestaan Ainasta, joka opiskeli Raahen Seminaarissa opettajaksi.

Raskain sydämin hän luopui unelmastaan, mutta meri ja merelläolo jäi hänen rakkaimmaksi harrastukseksi. Väinö osti ensimmäisen purjeveneensä kolmiovene Hely II :n 1949, ja tästä alkoi voitokas kilpapurjehdusura Raahen Purjehdusseuran jäsenenä. 1950-luku oli kolmioveneiden kulta-aikaa, ja niitä oli Raahessa toistakymmentä. Ensin Väinö kilpaili hyvän ystävänsä Martti Pekurin kanssa, mutta Martin muutettua Kemiin Alkon johtajaksi tilalle tuli Kaarlo Viiltola, Ainan aviomies.

Talvisin urheilullinen Väinö, lempinimeltään Bunte, pelasi puolustuspelaajana Raahen Vesan riveissä.

Mielenkiinto urheiluun sai hänet myös matkustamaan paikan päälle seuraamaan Helsingin kesäolympialaisia heinä-elokuussa 1952.

Väinö pysytteli poikamiehenä, kunnes tapasi ja ihastui Vihannin Viljami Viiltolan kauneudesta tunnettujen tyttöjen sisaruksista keskimmäiseen, Irikseen, joka oli häntä 16-vuotta nuorempi.

Iriksen veli Kaarlo 'Kalle' Viiltola oli avioitunut Väinön sisaren Ainan kanssa. Iris tuli Raahen jatkamaan koulunkäyntiään ja tutustui näin veljensä vaimon veljeen.

Väinön ja Iriksen häitä vietettiin alkuvuodesta 1955, ja seuraavana vuonna heille syntyi esikoistyttö Virve. Talvi 1956 oli tunnetusti 1900-luvun Euroopan kylmin, ja liikuttunut isä palellutti korvansa matkalla Raahen sairaalan synnytysosastolle saatuaan tiedon tyttärensä syntymästä. Seuraavana vuonna perheeseen syntyi kuopustytär Jaana.

Väinö rakasti suuresti tyttäriään opettaen heidät arvostamaan samoja harrastuksia kuin hän itsekin. Tuskin tytöt olivat oppineet kävelemään, kun he jo luistelivat kaksiteräisillä tavallisiin kenkiin kiinnitettävillä luistimilla yksityisellä luistinradallaan, jonka Väinö itse jäädytti Kauppakadun perunamaalle. Myöhemmin ylpeä isä seurasi kaupungin luistinradan reunalta tyttäriensä edistymistä kaunoluistelussa.

Raahen Purjehdusseura hankki 1960-luvun alkupuolella ensimmäiset optimistijollat, joista yhden Väinö osti tyttärilleen purjehduksen salaisuuksien oppimiseksi. Jollan kylkeen oli maalattu hauska logo 'Väinön Kenkä'.

Kauppakatu oli entisajan Raahen pääkatu. Sieltä löytyi lähes kaikki, mitä raahelaiset tarvitsivat mm. Laurinvaaran kenkäliikkeen lisäksi, Hassisen ja Tokolan ruokatavaraliikkeet, Granlundin kalakauppa, Luovin ja Timosen vaatetusliikkeet, Westmannin hattuliike, Kallion rautatavaraliike, KOP, apteekki, kirjakauppa, Oinosen valokuvausliike, 2 baaria ja Bio Huvimylly. Joulukadun avaus oli jokavuotinen suuri tapahtuma, jolloin kulkueessa joulupukki heitteli karamelleja lapsille kuorma-auton lavalta. Suuri valaistu tähti oli kiinnitetty kadun yli joulun ajaksi.

Entisaikaan oli myös hyvin tavallista, että silloin tällöin joku matkalle lähtijä, jolla ei ollut aikaa ostaa uusia kenkiä kuluneen viikon aikana, tuli kyselemään Väinöltä sunnuntaina, jos kauppias voisi myydä hänelle matkakengät.

Raahen yksityisyrittäjät tunsivat hyvin toisensa ja olivat kuin 'yhtä suurta perhettä'.

Vähitellen kuitenkin 1960-luvun puolesta välistä alkaen Raahen nykyiseen keskustaan alettiin rakentaa uusia kerros- ja liiketaloja uusine liikkeineen. Pysyäkseen kilpailukykyisenä ja saadakseen lisää tilaa myös Väinö Laurinvaara siirsi kenkäliikkeensä 1960-luvun lopussa ensin nykyisen Löytöpalan tiloihin ja 1985 vielä laajempiin tiloihin Sovionkulmaan liikehuoneistoon, jossa toimii tällä hetkellä Kukka ja Hautaustoimisto Havia.

Tytärtensä valittua eri ammatit, Väinö Lopetti liikkeensä 1993 jääden eläkkeelle.

Isänmaa ja Raahe olivat Väinölle kaikki kaikessa. Kesät perhe vietti kesähuvilallaan Iiläisessä, kuten Lachströmit jo 1800-luvulta alkaen, veneillen Raahen saaristossa.

Väinö oli luonteeltaan hyvin auttavainen ja antelias. Hän ei koskaan kieltäytynyt antamasta lahjoituksia eri arpajaisiin, joihin häneltä niitä jatkuvasti kyseltiin . Yksi jääkiekkokaukalon mainoksista oli Laurinvaaran. Niinpä hän myös otti liikkeeseensä töihin sisarensa Ainan aviomiehen Kallen – entisen purjevenekilpakumppaninsa – Ainan kuoltua ja Kallen lopetettua levyseppäpajansa Vihannissa.

Väinö Laurinvaara jätti tämän maailman valitettavan liukastumisonnettomuuden jälkiseurauksiin 23.02.2001 siihen saakka kaikin puolin hyväkuntoisena 87 :llä ikävuodellaan käyden joka päivä katsomassa merta ja haistellen tuulensuuntia, mutta muistoissamme ja sydämissämme hän elää ikuisesti.

Virve Laurinvaara – Magnin

Marraskuu 2014